

Врз основа на член 18 став 1 алинеја 13 и член 20 став 1 алинеја 5 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр. 184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.42/20 и 77/21), а во согласност со член 15 став 1 алинеја 12 и член 39 став 1 алинеја 5 од Деловникот за работа на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (Пречистен текст) арх.бр.01-3732/1 од 29.07.2019 година и Заклучокот на Советот на Агенцијата арх.бр.02-2808/3 од 19.07.2022 година, Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на 27-та седница одржана на 19.07.2022 година донесе:

**НАЦРТ - Методологија за изменување и дополнување на Методологијата
за вршење програмски надзор (мониторинг)
бр. 01-3905/1 од 23.07.2014 година**

Член 1

Во Методологијата за вршење програмски надзор (мониторинг) бр.01-3905/1 од 23.07.2014 година, преамбулата се менува и гласи:

„Врз основа на член 18 став 1 алинеја 13 и член 20 став 1 алинеја 5 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр. 184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.42/20 и 77/21), а во согласност со член 15 став 1 алинеја 12 и член 39 став 1 алинеја 5 од Деловникот за работа на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (Пречистен текст) арх.бр.01-3732/1 од 29.07.2019 година и Заклучокот на Советот на Агенцијата арх.бр._____ од _____ 2022 година, Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на ---та седница одржана на ---.2022 година донесе.“

Член 2

Во главата „ПРОГРАМСКИ НАДЗОР НА РАДИОДИФУЗЕРИ“, се вршат следните измени:

- во подглавата: „Стандарди за човековите права и начела за емитување програма“ , табелата која што се однесува на „членот 48 - Обезбедување дека медиумските услуги нема да содржат програми со кои се загрозува националната безбедност и уставниот поредок и со кои се поттикнува или шири дискриминација, нетрпеливост или омраза врз основа на раса, пол, религија или националност“, се заменува со нова табела која гласи:

Член/ови од Законот	Член 48 - Обезбедување дека медиумските услуги нема да содржат програми со кои се загрозува националната безбедност и уставниот поредок и со кои се поттикнува или шири дискриминација, нетрпеливост или омраза врз основа на раса, боја на кожа, потекло, национална или етничка припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, припадност на маргинализирана група, јазик, државјанство, социјално потекло, образование, религија или верско уверување, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, лично својство и општествен статус, или која било друга основа.
----------------------------	---

На кого се однесува	Сите радиодифузери
Како се прави надзорот	<p>Почитувањето на член 48 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги може да биде предмет само на вонреден надзор кој се врши по службена должност на Агенцијата или врз основа на иницијатива поднесена од државни органи, правни или физички лица. Доколку надзорот се однесува на делот од член 48 со кој се забранува поттикнување или ширење дискриминација, нетрпеливост или омраза, при надзорот се следат насоките од Водичот за мониторинг на „говорот на омраза“ на АВМУ. Со оглед на фактот дека во член 147 е пропишана глоба за радиодифузерите и за одговорните лица за програмата во радиодифузерите, во случај кога ќе се констатира прекршување на овој член, се преземаат мерките предвидени со член 23 од ЗАВМУ.</p> <p>Надзорот се прави со техниката анализа на содржина и со дискурзивна анализа, односно анализа на употребените зборови и синтагми и контекстот во кој тие се употребени. При анализата дали емитираната содржина поттикнува омраза или нетрпеливост врз основа на раса, боја на кожа, потекло, национална или етничка припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, припадност на маргинализирана група, јазик, државјанство, социјално потекло, образование, религија или верско уверување, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, лично својство и општествен статус, или која било друга основа, се следат стандардите на Европскиот суд за човекови права.</p>

- во подглавата „Поттикнување и заштита на културниот идентитет“, се вршат следните измени:

✚ во табелата која што се однесува на „членот 91 – Емитирање европски аудиовизуелни дела и дела од независни продуценти“, во првата колона: „Како се прави надзорот“, третиот пасус се менува и гласи:

„Податоците за емитирање европски аудиовизуелни дела и дела од независни продуценти телевизиите ги доставуваат еднаш годишно, најдоцна до 31 март во тековната година, а се однесуваат на претходната година, во рамки на посебен писмен извештај што се пополнува на образец утврден од Советот на Агенцијата.“

✚ табелата која што се однесува на „членот 92 ставови 1, 2, 3 и 12 – Програма изворно создадена во Република Македонија на македонски јазик или на јазиците на мнозинските заедници“, се заменува со нова табела која гласи:

Член/ови од Законот	Член 92 ставови 1, 2 и 3 – Обврска за емитирање македонски аудио или аудиовизуелни дела
На кого се однесува	Телевизиски програмски сервис (освен од специјализиран формат)
Како се прави надзорот	Обврска да емитираат програма изворно создадена како македонски аудио или аудиовизуелни дела на македонски јазик или на јазиците на мнозинските заедници (доколку програмскиот сервис е наменет за етничка заедница) имаат само телевизииските програмски сервис, освен оние од специјализиран формат. Обврската на трговските радиодифузни

	<p>друштва изнесува 30% дневно (од кои најмалку половина треба да бидат емитувани во периодот од 7 до 19 часот), а за Јавниот радиодифузен сервис (ЈРС) – 40% дневно. Деталите за начинот на остварување на обврските се уредени во подзаконски акт.</p> <p>Надзорот се врши со анализа на вкупно емитуваната програма во текот на кое било деноноќие, кое се определува по случаен избор. Сите содржини се евидентираат во посебна апликација за внос и обработка на податоци.</p> <p>За да се провери дали половина од македонските аудиовизуелни дела во текот на анализираното деноноќие се емитувале во периодот од 7 до 19 часот, неопходно е за секоја од содржините да се регистрира и точниот период на нејзино започнување и завршување.</p>
--	--

- ✚ табелата која што се однесува на „членот 92 ставови 4, 5, 6 и 13 – Инструментална музика од домашни автори и/или вокална/вокално-инструментална музика на македонски јазик или на јазиците на немнозинските заедници“, се заменува со нова табела која гласи:

Член/ови од Законот	Член 92 став 4 – Обврска на радио програмските сервиси на ЈРС за емитирање домашна музика
На кого се однесува	Радио програмски сервиси на ЈРС
Како се прави надзорот	<p>Јавниот радиодифузен сервис е обврзан на најмалку еден радио програмски сервис на македонски јазик и на радио програмскиот сервис на јазиците на етничките заедници кои не се во мнозинство во Република Северна Македонија, дневно да обезбеди најмалку 50% од емитуваната инструментална, вокална и/или вокално-инструментална музика изворно создадена во државата да биде на македонски јазик или на јазикот на етничките заедници кои не се мнозинство, а на вториот радио програмски сервис на македонски јазик дневно да обезбеди најмалку 30% од емитуваната музика изворно создадена во Република Северна Македонија да биде на македонски јазик.</p> <p>Деталите за начинот на остварување на обврската се уредени во подзаконски акт.</p> <p>Надзорот се врши со евидентирање на вкупно емитуваната музика во текот на кое било деноноќие, кое се определува по случаен избор. Податоците се внесуваат во посебна апликација за внос и обработка на податоци, а потоа се анализираат.</p>

- ✚ табелата која што се однесува на „членот 92 ставови 8, 9, 10 и 11 – Производство и емитирање домашна документарна и играна програма“, се заменува со нова табела која гласи:

Член/ови од Законот	Член 80 ставови 7, 8 и 9 – Доброволно пријавување на ТРД кои емитираат програма на радио за емитирање домашна музика
На кого се однесува	ТРД кои емитираат програма на радио

Како се прави надзорот	<p>Трговските радиодифузни друштва (ТРД) кои емитуваат програма на радио и кои што на почетокот на календарската година доброволно ќе пријават во Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги процент на емитување на музика на македонски јазик и етничките заедници, за истиот процент добиваат намалување на висината на надоместокот за дозволата. Минималното намалување на надоместокот по овој основ може да биде 10%, а максималното намалување до 30%.</p> <p>Деталите за времето на емитување и за жанрот на музиката се утврдени во подзаконски акт.</p> <p>Надзорот се врши со евидентирање на вкупно емитуваната музика во текот на кое било деноноќие, кое се определува по случаен избор. Податоците се внесуваат во посебна апликација за внос и обработка на податоци, а потоа се анализираат.</p>
-------------------------------	--

- во подглавата „Правила за емитување комерцијални комуникации“, се вршат следните измени:
  - ✚ во табелата која што се однесува на „членот 54 – Спонзорство“, во првата колона: „Како се прави надзорот“, во првиот пасус, втората реченица „Деталите околу начинот на идентификување на спонзорите се уредуваат со подзаконски акт.“, се менува и гласи: „Деталите за примена на одредбата се уредени во подзаконски акт.“;
  - ✚ во табелата која што се однесува на „членот 55 – Пласирање производи“, во првата колона: „Како се прави надзорот“, во првиот пасус, четвртата реченица „Деталите за начинот на означување на програмите во кои се пласирани производи ќе се разработат во подзаконски акт.“, се менува и гласи „Деталите за спроведување на правилата се уредени во подзаконски акт.“;
  - ✚ табелата која што се однесува на „членовите 100 и 103 – Времетраење на рекламирањето и телешопингот“ се заменува со нова табела која гласи:

Член/ови од Законот	Член 100 – Времетраење на рекламирањето и телешопингот
На кого се однесува	Сите радиодифузери (освен непрофитни радија и ЈРС)
Како се прави надзорот	<p>Членот 100 го пропишува дозволеното времетраење на рекламирањето и телешопинг спотовите на час емитувана програма кај комерцијалните медиуми и потенцира кои содржини не влегуваат во дозволените лимити за рекламирање.</p> <p>Надзорот на обврските се прави со регистрирање на вкупното рекламирање и на сите телешопинг спотови во најмалку едно деноноќие, избрано случајно, од програмата на радиодифузерот. Потоа се прави анализа на статистичките податоци за обемот на рекламирањето и телешопингот на секој реален час од програмата на радиодифузерот.</p>

- во подглавата „Програмски концепт за кој е издадена дозволата за емитување“, табелата која што се однесува на „членот 67 – Обезбедување најмалку 80% од програмскиот концепт за кој е издадена дозволата за емитување“, се заменува со нова табела која гласи:

Член/ови од Законот	Член 67 став 6 - Обезбедување неделно најмалку 80% од програмскиот концепт за кој е издадена дозволата за емитување
На кого се однесува	Сите радиодифузери (освен сервисите на Македонска радио-телевизија - МРТ)
Како се прави надзорот	<p>Програмскиот концепт е составен дел на дозволата за телевизиско или радио емитување, што се доставува во Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги во постапката за доделување на дозвола, а во него се утврдуваат форматот на програмскиот сервис на радиодифузерот и основните суштински насоки за неговото работење. Радиодифузерот е должен во текот на една недела да спроведува најмалку 80% од програмскиот концепт за кој му е издадена дозволата.</p> <p>Програмскиот концепт се состои од повеќе елементи поврзани со програмата на радиодифузерот. Како критериуми за надзор се земаат предвид елементите чие почитување може да се провери со неделна анализа на вкупно емитуваната програма, и тоа:</p> <ul style="list-style-type: none"> - форматот на програмскиот сервис, - јазикот на емитување, - застапеноста на сопствената програма на неделно ниво, - застапеноста на македонски аудио или аудиовизуелни дела на дневно ниво; и - за радиодифузерите што емитуваат програма на локално и на регионално ниво и застапеноста во текот на неделата на програми што ќе третираат настани, информации и други содржини од значење за подрачјето во кое се емитува програмскиот сервис. <p>Надзорот за почитувањето на обврската се врши преку анализа на содржината на вкупно емитуваната програма на радиодифузерот во текот на една седмица (од понеделник до недела) и споредба на наодите од анализата со програмскиот концепт од дозволата на радиодифузерот. Деталите се уредени во подзаконски акт.</p>

Член 3

Главата: „ПРОГРАМСКИ НАДЗОР НА ОПЕРАТОРИ НА ЈАВНИ ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИСКИ МРЕЖИ“, се менува и гласи:

„ПРОГРАМСКИ НАДЗОР НА ОПЕРАТОРИ НА ЈАВНИ ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИСКИ МРЕЖИ“

Член/ови од Законот	Член 50 став 5 – Заштита на малолетни лица
Како се прави надзорот	<p>Според член 50 став 5 од Законот операторите може да реемитуваат програмски сервиси со порнографија само во кодиран облик, а забрането е реемитување на детска порнографија.</p> <p>Надзорот се спроведува со анализа на реемитуваната содржина, при што се констатира дали програмските сервиси кои содржат порнографија се доставуваат до крајните корисници во кодирана форма, како и дали воопшто се реемитуваат содржини со детска порнографија.</p>

Член/ови од Законот	Член 64 став 2 - Титлување на странски сервиси
---------------------	--

Како се прави надзорот	<p>Програмскиот надзор од аспект на член 64 став 2 од Законот се врши во однос на тоа дали операторите кои реемитуваат програмски сервиси ги почитуваат обврските за употреба на јазикот.</p> <p>Врз основа на анализа на реемитуваната содржина, се констатира дали кога се реемитуваат титлувани програмски сервиси, титлувањето е на македонски јазик или на јазикот на заедницата која не е во мнозинство, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Северна Македонија.</p>
-------------------------------	--

Член/ови од Законот	Член 141 – Реемитување на програмски сервиси
Како се прави надзорот	<p>Согласно член 141 од Законот, операторите се должни да ги регистрираат програмските сервиси кои ќе ги реемитуваат како целина во вид на програмски пакет.</p> <p>Надзорот се прави со идентификација на сервисите што ги реемитува операторот преку логото на телевизискиот канал, и тоа од снимката од неговиот излезен сигнал којшто се дистрибуира до системот за програмски надзор на Агенцијата или снимката од неговиот излезен сигнал во самите простории на операторот или негов претплатник.</p>

Член/ови од Законот	Член 143 ставови 1 и 3 – Обврски на операторите кои реемитуваат програмски сервиси
Како се прави надзорот	<p>Согласно член 143 став 1 од Законот, операторите може да ги реемитуваат програмските сервиси на домашни радиодифузери само во сервисната зона за која радиодифузерите ја имаат добиено дозволата за обезбедување на телевизиско или радио емитување и врз основа на регулирани авторски права и сродни права.</p> <p>Врз основа на ставот 3 од истиот член, оператор кој реемитува програмски сервиси треба да обезбеди програмскиот пакет задолжително и бесплатно да ги содржи програмските сервиси на јавниот радиодифузен сервис кои се финансираат од Буџетот на државата, освен оператор кој реемитува програмски сервиси преку дигитален терестријален мултиплекс.</p> <p>Надзорот се прави со идентификација на сервисите што ги реемитува операторот, преку логото на телевизискиот канал, и тоа од снимката од неговиот излезен сигнал којшто се дистрибуира до системот за програмски надзор на Агенцијата или снимката од неговиот излезен сигнал во самите простории на операторот или кај негов претплатник.</p>

Член/ови од Законот	Член 144 ставови 1 и 3 – Дополнителни обврски на оператор кој реемитува програмски сервиси
Како се прави надзорот	<p>Согласно член 144 став 1 од Законот, оператор кој реемитува програмски сервиси може да воспостави интерен телевизиски канал на кој ќе објавува само информации за функционирањето и услугите што истиот ги обезбедува. Обезбедувачот на програмскиот пакет е должен излезниот</p>

	<p>сигнал на интерниот телевизиски канал да го снима целосно и без прекин, а снимките да ги чува најмалку 30 дена по емитувањето.</p> <p>Врз основа на ставот 3 од истиот член, Операторите кои реемитуваат програмски сервиси или давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање се должни својот излезен сигнал со иста содржина на онаа што им е достапна на нивните претплатници, континуирано да го испорачуваат до локацијата за прибирање на сигнали лоцирана во секои од подрачјата на регионално ниво согласно членот 62 став (4) од овој закон, заради негова натамошна дистрибуција до системот за програмски надзор на Агенцијата во Скопје.</p> <p>При надзорот на исполнување на обврските од ставот 1, со примена на анализа на содржината се утврдува дали операторот на интерниот канал објавува само информации за функционирањето и услугите што истиот ги обезбедува.</p> <p>Надзорот на обврските од ставот 3 се прави со паралелна, временски усогласена анализа и идентификација помеѓу содржината што операторот ја дистрибуира преку системот за програмски надзор до Агенцијата и снимката од неговиот излезен сигнал во самите простории на операторот или негов претплатник.</p>
--	--

Член 4

Главата: „ПРОГРАМСКИ НАДЗОР НА ДАВАТЕЛИ НА АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ ПО БАРАЊЕ“, се менува и гласи:

„ПРОГРАМСКИ НАДЗОР НА ДАВАТЕЛИ НА АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ ПО БАРАЊЕ“

Член/ови од Законот	Член 49 - Обврски за кинематографски дела
Како се прави надзорот	<p>Член 49 од Законот се однесува на обврската на давателите на аудиовизуелни медиумски услуги да не објавуваат односно пренесуваат кинематографски дела надвор од периодот утврден во договорите со имателите на права.</p> <p>Надзорот се врши врз основ на претходно доставен каталог на содржините од страна на давателот на аудиовизуелни медиумски услуги по барање, од кој по случаен избор се одбираат наслови за кои се упатува барање да се достават уредни договори за регулирани авторски права.</p>
Член/ови од Законот	Член 50 - Заштита на малолетни лица
Како се прави надзорот	<p>Согласно член 50 од Законот, обврска на давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање е да ги означат содржините во каталогот со визуелните знаци за заштита на малолетната публика, да обезбедат технички можности за родителска контрола над гледањето на содржините во каталогот и да го ограничат пристапот до содржините што не се наменети за малолетни лица.</p> <p>Надзорот се прави со проверка дали се обезбедени соодветни мерки за родителска контрола.</p>

Член/ови од Законот	Член 60 - Промоција на производство и пристап до европски дела
Како се прави надзорот	<p>Давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање имаат обврска да го промовираат производството и пристапот до европски аудиовизуелни дела. Промовирањето може да се однесува, меѓу другото, на: - финансиски придонес за производство и стекнување на права за европски дела или на - застапеност на европските дела во каталогот со програми.</p> <p>Надзорот се прави со анализа на застапеноста и/или поставеноста на европските дела во каталогот со програми.</p>

Член 5

Во останатиот дел Методологијата за вршење програмски надзор (мониторинг) бр.01-3905/1 од 23.07.2014 година не се менува.

Член 6

Оваа Методологијата за измена на Методологијата за вршење програмски надзор (мониторинг) бр.01-3905/1 од 23.07.2014 година, влегува во сила со денот на нејзиното донесување, и ќе се објави на веб-страницата на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

Бр. 01-2882/1
20-07 2022 година
 Скопје

Агенција за аудио и аудиовизуелни
 медиумски услуги
 Претседател на Советот

Лазо ПЕТРУШЕВСКИ